

OBSAH

ÚVODEM (<i>Václav Ledvinka</i>)	10
I. ČÁST SPRÁVA, SAMOSPRÁVA A HOSPODÁŘSTVÍ PRAŽSKÝCH MĚSTSKÝCH OBCÍ OD 13. STOLETÍ DO ROKU 1784	12
A. VÝVOJ MĚSTSKÉ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY OD 13. STOLETÍ DO ROKU 1784 (<i>Jaroslava Mendelová</i>)	13
1. Vznik vrcholně středověkých pražských měst a vývoj jejich správy od 13. století do začátku husitské revoluce	13
<i>Staré Město pražské</i>	13
<i>Menší Město pražské (Malá Strana)</i>	15
<i>Praha za vlády Lucemburků – vznik Nového Města pražského</i>	15
2. Samospráva husitské Prahy	19
3. Samospráva pražských měst v pohusitském období a její vývoj do roku 1547	21
4. Praha ve stavovském povstání roku 1547 a zásah panovníka do samosprávy pražských měst	25
5. Snahy o opětovné posílení samosprávy po roce 1547	25
6. Správa pražských měst za stavovského povstání 1618–1620	26
7. Zesílení dozoru centrálních orgánů nad pražskou samosprávou v období pobělohorského státního absolutismu do roku 1784	28
B. HOSPODÁŘSTVÍ PRAŽSKÝCH MĚST OD 13. STOLETÍ DO ROKU 1784	30
Městské příjmy a jejich správa	30
1. Hospodářské postavení, majetek a důchody pražských měst do roku 1547	30
<i>Zdroje příjmů a důchodů (Jaroslava Mendelová)</i>	30
<i>Správa příjmů – úřady a instituce související s městským hospodářstvím (Jaroslava Mendelová)</i>	31
<i>Sestupanské úřady (Zlata Brátková)</i>	31
<i>Městský majetek v době husitské a pohusitské (Jaroslava Mendelová)</i>	33
2. Hospodářské postavení, výsady a majetek města od roku 1547 do roku 1784 (<i>Jaroslava Mendelová</i>)	34
Zajišťování a financování veřejných funkcí městských obcí	35
1. Využití příjmů a důchodů pražských měst – investice, veřejné stavby, městské podniky (<i>Jaroslava Mendelová</i>)	35
2. Městské opevnění – hradby, věže, brány (<i>Silvia Pavlicová</i>)	35
3. Historické radnice – sídla městské správy (<i>Zlata Brátková, Jaroslava Mendelová</i>)	39
<i>Staroměstská radnice</i>	40
<i>Novoměstská radnice</i>	41
<i>Malostranská radnice</i>	42
<i>Hradčanská radnice</i>	42
<i>Staroměstský orloj</i>	43
4. Kotce (<i>Jaroslava Mendelová</i>)	44
5. Řeka Vltava ve vlastnictví pražských měst (<i>Zlata Brátková</i>)	44
6. Obecní mlýny a vodárny (<i>Zlata Brátková</i>)	45
7. Městské farní kostely a školy (<i>Jaroslava Mendelová</i>)	46
<i>Farní kostely</i>	46
<i>Farní a městské školy</i>	47
8. Sociální a zdravotní péče v pražských městech (<i>Jaroslava Mendelová</i>)	47
<i>Špitály</i>	48
<i>Péče o sirotky a vdovy</i>	49
C. PRAŽSKÝ OBCHOD (<i>Jaroslava Mendelová</i>)	50
1. Dálkový obchod	50
2. Místní obchod	52

Trolejbusy	120
První projekty pražské podzemní dráhy	121
Lanová dráha na Letnou	122
Lanovka na Petřín	122
Pohyblivý chodník na Letnou	123
2. Pražský dopravní systém 1945–1974 (<i>Barbora Laštovková</i>)	123
Tramvajové tratě	124
Trolejbusová síť	124
Autobusová doprava	125
Dopravní podnik a jeho organizace	125
Lodní doprava	127
Petřínská lanovka	127
Železnice	127
Letecká doprava	128
3. Pražský dopravní systém 1974–2000 (<i>Barbora Laštovková</i>)	128
Metro	129
Tramvajová síť	129
Autobusová doprava	130
Obnova lanovky na Petřín	130
Lodní doprava	131
Železnice	131
Organizace Dopravního podniku	131
4. Dopravní stavby na území Prahy (<i>Barbora Laštovková</i>)	132
F. CHUDINSKÁ A SOCIÁLNÍ PÉČE V PRAZE V OBDOBÍ 1781–2000	133
1. Organizace chudinské péče v letech 1781–1922 (<i>Olga Fejtová</i>)	133
2. Organizace sociální péče v letech 1922–1945 (<i>Olga Fejtová</i>)	138
3. Sociální péče v letech 1945–2000 (<i>Petra Bišková, Kateřina Jíšová</i>)	140
G. PRAŽSKÉ ZDRAVOTNICTVÍ V OBDOBÍ 1784–2000	142
1. Městská zdravotní péče do roku 1945 (<i>Hana Svatošová</i>)	142
2. Organizace pražského zdravotnictví v letech 1945–2000 (<i>Petra Bišková, Kateřina Jíšová</i>)	146
H. PRAŽSKÉ ŠKOLSTVÍ V OBDOBÍ 1784–2000	148
1. Školství a školská správa v Praze do roku 1945 (<i>Jan Škoda</i>)	148
2. Vývoj školství v Praze v letech 1945–2000 (<i>Petra Bišková, Kateřina Jíšová</i>)	151
I. KULTURA A OSVĚTA V PRAZE V OBDOBÍ 1784–2000	155
1. Působení města na poli kultury a osvěty do roku 1945 (<i>Jan Škoda</i>)	155
2. Kultura v Praze v období 1945–2000 (<i>Tomáš Rataj, Jana Ratajová</i>)	158
J. REPREZENTACE MĚSTA A JEHO PŘEDSTAVITELŮ V LETECH 1945–2000 (<i>Petra Bišková, Kateřina Jíšová</i>)	162
ÚZEMNÍ VÝVOJ PRAHY OD JEJÍCH POČÁTKŮ DO ROKU 2000 (<i>Marek Laštovka</i>)	165
DOKUMENTACE DĚJIN PRAŽSKÉ SAMOSPRÁVY VE SBÍRKÁCH MUZEA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY (<i>Pavla Státníková</i>)	167
Seznam nejdůležitější použité literatury	169
Seznam vyobrazení	173

D. MĚSTSKÉ RADY A ŘEMESLNICKÉ CECHY (<i>Zlata Brátková</i>)	55
1. Normotvorná funkce městských rad v cechovní a řemeslné oblasti	55
2. Dozor městských rad na volbu představenstev cechů	56
3. Cenová politika a živnostensko-policejní funkce městských rad	57
4. Městské rady ve funkci mravnostní a zdravotní policie	57
5. Funkce řemeslnických cechů při zajišťování potřeb pražských měst a jejich obyvatel	59

II. ČÁST

SPRÁVA, SAMOSPRÁVA A HOSPODÁŘSTVÍ HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY OD ROKU 1784 DO ROKU 2000	60
---	----

A. VÝVOJ MĚSTSKÉ SPRÁVY A SAMOSPRÁVY V LETECH 1784–2000	61
--	----

1. Sjednocení pražských měst roku 1784 (<i>Ondřej Bastl</i>)	61
2. Samospráva řízená státními úřady (1784–1848) (<i>Petra Slámová</i>)	64
3. Obnovení samosprávy a její vývoj do vzniku Velké Prahy (1848–1922) (<i>Petra Slámová</i>)	66
4. Městská správa v době budování moderní metropole (1922–1938) (<i>Petra Slámová</i>)	75
5. Městská „samospráva“ v letech nacistické okupace (<i>Vojtěch Šustek</i>)	79
6. Období „lidové správy“ v Praze v letech 1945–1989 (<i>Jana Ratajová, Tomáš Rataj</i>)	85
7. Obnovení demokratické samosprávy po roce 1989 (<i>Jana Ratajová, Tomáš Rataj</i>)	87

B. PRAŽSKÉ MĚSTSKÉ HOSPODÁŘSTVÍ V LETECH 1784–2000	88
---	----

1. Začlenění hospodářských záležitostí do systému pražské správy a samosprávy v letech 1784–1945 (<i>Jana Konvičná</i>)	88
2. Městský majetek a finance v letech 1784–1945 (<i>Jana Konvičná</i>)	89
3. Městské podniky do roku 1945 (<i>Jana Konvičná</i>)	93
<i>Pražské obecní plynárny</i>	93
<i>Obecní vodárny</i>	94
<i>Elektrické podniky hlavního města Prahy</i>	95
<i>Pražská městská pojišťovna</i>	96
<i>Městská spořitelna pražská</i>	97
<i>Ústřední jatky</i>	97
<i>Pobřežní ústav hlavního města Prahy</i>	97
<i>Pražské plakátovací podniky</i>	98
4. Hospodářství hlavního města Prahy v období 1945–2000 (<i>Marek Laštovka</i>)	98

C. MĚSTSKÁ SPRÁVA A STAVEBNÍ ROZVOJ PRAHY V OBDOBÍ 1784–2000	100
---	-----

1. Počátky modernizace v období 1784–1848 (<i>Hana Svatošová</i>)	100
2. Cesta k modernímu velkoměstu (1848–1922) (<i>Hana Svatošová</i>)	101
3. Budování hlavního města samostatného státu (1922–1945) (<i>Hana Svatošová</i>)	105
4. Výstavba v Praze v období 1945–2000 (<i>Tomáš Rataj, Jana Ratajová</i>)	107

D. ZASOBOVÁNÍ PRAHY V LETECH 1784–1945 (<i>Ondřej Bastl</i>)	111
---	-----

1. Správní začlenění zásobovací agendy, základní normy a předpisy	111
2. Zásobování potravinami (trhy a tržnice)	115
3. Zásobování surovinami	116

E. MĚSTSKÁ DOPRAVA V LETECH 1784–2000	116
--	-----

1. Počátky a rozvoj pražské městské dopravy do roku 1945 (<i>Jana Konvičná</i>)	116
<i>Koněspřežná tramvaj (koňka)</i>	117
<i>Elektrické dráhy</i>	117
<i>Autobusová doprava</i>	119